

Kaip gaidelis pono dvarą griovė

Gyveno senelis ir senelė. Nieko neturėjo, tik gaidelį ir girneles. Gaidelis randa kokį grūdą, senelis sumala, tai pilnos girnelės miltų. Senelė duonelės išsikepa, ragaišio ir gyvena. Sužinojo dvaro ponas, kad senelis turi tokias girneles, kad iš vieno grūdo pilnos miltų, atvažiavo ir atėmė. Kadaisė gi valią turėjo! Verkia senelė su seneliu: „Jau prapuolėm, duonos nebebus“. Gaidelis, matydamas, kaip seneliams sunku gyventi, išlindo iš po pečiaus ir eina dvaran girnelių vaduoti.

– Kur tu toks mažas atimsi iš pono girnas, – sako senelis.

– Tai nieko, kad mažas. Atimsiu!

Ir išėjo gaidelis dvaran. Eina mišku giedodamas, bėga lapė.

– Gaideli, gaideli, kur taip eini giedodamas? – klausia lapė.

– Girnelių vaduoti, pono dvaro griauti!

– Paimk ir mane kartu, – sako lapė.

– Lįsk mano gurklin.

Lapė tiktai kivinkšt kūlversčia ir įlindo gaidžio gurklin. Gaidelis eina toliau per mišką giedodamas. Susitinka vilką. Vilkas sako:

– Gaideli, gaideli, kur taip eini giedodamas?

– Girnelių vaduoti, pono dvaro griauti!

– Paimk ir mane kartu, – sako vilkas.

– Lįsk mano gurklin.

Įlindo ir vilkas gaidžio gurklin. Gaidelis vėl eina giedodamas toliau.

Susidūrė su meška.

– Gaideli, gaideli, kur taip eini giedodamas?

– Girnelių vaduoti, pono dvaro griauti!

– Paimk ir mane kartu, – sako meška.

– Lįsk mano gurklin.

Įsirito meška gurklin, gaidelis pasidarė drūtas, storas kaip statinė. Eina gaidelis keliu. Priėjo dvarą, užskrido ant tvoros ir gieda:

Kakarieku,

Aš tą dvarą išpustysiu,

Aš to pono nelaikysiu, Kakarieku.

Ponas išėjo pasiklaudyti, kas čia taip gieda. Klausio ponas, klausio, o gaidelis vis tą patį:

Kakarieku,

Aš tą dvarą išpustysiu,

Aš to pono nelaikysiu, Kakarieku.

Įpyko ponas, liepė gaidį pagauti, mesti pas žąsis „Tegul jį per naktį sužnaibys!“ Kai tik įmetė, gaidelis sako:

– Lape, lape, lįsk iš gurklio, išpjauk žąsis!

Lapė visas žąsis išpjovė, išsikasė po kūtės pamatais ir nubėgo į mišką. Rytą ponas liepė tarnams išmesti gaidį, manė – jau negyvas. Pradarė duris, gaidelis per tarnų galvas purpt užlėkė ant tvoros ir gieda:

– Neturės ponas žąsų, neturės ponas žąsų!

Ponas dar labiau supyko: „Meskite arklių tvartan. Tegul jį suspardys!“ Kai tik įmetė, gaidelis sako:

– Vilke, vilke, lįsk iš gurklio, pjauk arklius.

Vilkas išlindo ir papjovė visus arklius, išsikasė po kūtės pamatais ir pabėgo į mišką. Rytą metą ponas siunčia tarnus pažiūrėti, ar gyvas dar gaidelis. Vos pradare duris, gaidelis per galvas išskrido, užlėkė ant tvoros ir gieda:

– Neturės ponas arklių į svečius važiuoti! Neturės ponas arklių į svečius važiuoti!

Ponas sako:

– Meskite pas jaučius, tegu jį pernakt subado! Įmetė pas jaučius, gaidelis sako:

– Meška, meška, lišk iš gurklio, pjauk jaučius!

Ateina rytą ponas – visi jaučiai išpjauti. Gaidelis pro duris purpt ant tvoros, sulapatavo:

– Neturės ponas jaučių, neturės ponas jaučių!

Poną jau ima baimė. Liepia tarnams gaidelį sugauti ir įbrukti į šulinį. „Tegul jis prigeria.“ Įmetė gaidį į šulinį, dangčiu uždengė, kad neišskristų. Gaidys tuojau sako:

– Gurkly, gurkly, ryk vandenį! Gurkly, gurkly, ryk vandenį!

Surijo gurklys vandenį, šulinys sausut sausas. Rytą eina ponas pažiūrėti gaidžio, lieps jau tarnams išmesti negyvą. Pradengė dangtį, gaidys vėl purpt ir gieda ant tvoros:

– Neturės ponas vandens arbatai! Neturės ponas vandens arbatai!

Ponas jau nežino, ką daryti, bijo gi. Liepė tarnams iškūrenti gerai pečių. „Meskit į pečių, tegu sudega!“ Tarnai įmetė į pečių, gaidelis kad ims šaukti:

– Gurkly, gurkly, leisk vandenį! Gurkly, gurkly, leisk vandenį!

Užgesino pečių, visus kambarius užliejo, neturi ponas kur dėtis. Gaidelis užlėkė ant tvoros ir vėl gieda:

– Ponas sudegino malkas, pečiaus nepakūreno! Ponas sudegino malkas, pečiaus nepakūreno!

Ponas netveria pykčiu: „Daužkit jį, tai virsim!“ Tarnai neina: kas čia per gaidys – arklius, jaučius išmušė, kambarius užliejo! Tai ponas pats paėmė kirvį ir eina gaidžio kirsti.

Gaidelis sulapatavo:

– Kirvi, kirvi, kirsk ponui galvą!

Kirvis nukirto poną, o gaidelis pasiėmė girneles ir grįžo pas senelius, išbuvęs dvarą ir patį poną. O seneliai tebegyvena, ragaišius valgo ir vargo nebevargsta.

PASAKOS VEIKĖJAI

A

Arkliai..... 1, 2

G

Gaidelis..... 1, 2

J

Jaučiai..... 2

L

Lapė..... 1

M

Meška..... 1, 2

P

Ponas 1, 2

S

Senelė 1

Senelis 1

T

Tarnai..... 1, 2

V

Vilkas 1

Ž

Žąsys 1